

Sygn. akt II UK 390/13

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku U. Z.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 grudnia 2013 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 kwietnia 2013 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni U. Z. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] z dnia 30 kwietnia 2013 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego: art. 29 ust. 3 w związku z art. 46 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), wskazując, że przepis ten został przez Sąd drugiej instancji błędnie zinterpretowany, a jego interpretacja miała istotny wpływ na wynik sprawy. Sąd drugiej instancji uznał, że wnioskodawczyni nie spełniła przesłanki do przyznania jej prawa do emerytury, a w szczególności, iż nie wykazała 30-letniego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu z tytułu pozostawania w stosunku

pracy, uznając, że okresy przebywania na urlopach wychowawczych z tytułu opieki nad dziećmi należy uwzględniać jako okresy nieskładkowe. Zdaniem skarżącej, przepis art. 29 ust. 3 powyższej ustawy winien być traktowany jak podleganie ubezpieczeniu społecznemu - jako okres składkowy. Skarżąca zarzuciła także naruszenie przepisów postępowania art. 398¹⁷ § 2 k.p.c., zgodnie, z którym uchwała powiększonego składu Sądu Najwyższego w danej sprawie jest wiążąca, podczas, gdy Sąd Apelacyjny w [...] uznał, że uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2011 r., I UZP 1/11 nie rozstrzygnęła, o tym, że okresy urlopu wychowawczego przypadające przed 1 stycznia 1999 r. należy uwzględniać przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń jako okresy składkowe, a powyższe uchybienie polegające na pominięciu uchwały ma istotny wpływ na wynik sprawy.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, że „istnieje potrzeba wykładni przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS w szczególności art. 29 ust. 3 tej ustawy wywołujące rozbieżności w orzecznictwie sądów”, a także, że „Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż w ocenie skarżącego oczywistość uzasadnienia skargi przejawia się w tym, iż Sąd drugiej instancji wbrew przepisowi art. 398¹⁷ § 1 pkt. 2 k.p.c. stwierdzającemu, iż uchwała powiększonego składu Sądu Najwyższego jest w danej sprawie wiążąca uznał, że Sąd Najwyższy nie rozstrzygnął o tym, że okresy urlopu wychowawczego przypadające przed 1 stycznia 1999 r. należy uwzględniać, jako okresy składkowe”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym,

że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Skarżąca domaga się uwzględnienia do tzw. ogólnego stażu emerytalnego uprawniającego do emerytury nauczycielskiej na podstawie art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.) okresów przebywania na urlopach wychowawczych z tytułu opieki nad dziećmi - od 29 października 1984 r. do 31 sierpnia 1987 r. oraz od 1 września 1993 r. do 30 stycznia 1997 r. - jako okresów składkowych, powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2011 r., I UZP 1/11 (OSNP 2012 nr 1-2, poz. 14). Wedle jej stanowiska, powyższa uchwała rozstrzygnęła o tym, że okresy urlopu wychowawczego przypadające przed 1 stycznia 1999 r. należy uwzględniać przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń jako okresy składkowe. Wobec tego odmienny pogląd Sądu drugiej instancji w tej kwestii, uznający te okresy za okresy nieskładkowe, świadczy o oczywistej zasadności skargi.

Wbrew temu stanowisku w powołanej uchwale Sąd Najwyższy nie zaliczył przypadających przed 1 stycznia 1999 r. okresów bezpłatnego urlopu dla matek pracujących, opiekujących się małymi dziećmi a następnie urlopu wychowawczego (wykorzystanych od dnia 28 stycznia 1972 r. do 31 grudnia 1998 r.) do okresów składkowych. Przedstawiono w niej natomiast wykładnię art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wyjaśniając użyte przez ustawodawcę pojęcie „podleganie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pozostawania w stosunku pracy” w kontekście obowiązujących uprzednio przepisów regulujących zaopatrzenie emerytalne oraz urlopy wychowawcze.

Z przyjęcia, że okresy tych urlopów są okresem podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pozostawania w stosunku pracy w rozumieniu art. 29 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie wynika żadna implikacja pozwalająca na zakwalifikowanie tych okresów jako składkowe, gdyż tej kwestii dotyczą inne przepisy powyższej ustawy, a mianowicie art. 6 i 7.

Urlop wychowawczy w okresie od 29 października 1984 r. do 31 sierpnia 1987 r., to okres przypadający przed dniem 15 listopada 1991 r., a więc musiałby być on wymieniony art. 6 ust. 2 jako okres składkowy, a tak nie jest. Jeśli natomiast

chodzi o okres od 1 września 1993 r. do 30 stycznia 1997 r., to odpowiedzi należy szukać w art. 6 ust. 1 pkt 2, bowiem wtedy obowiązywała ustawa z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137 ze zm.), uchylona wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 17 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), obowiązującej od 1 stycznia 1998 r. Skoro w tym okresie nie była opłacana składka na ubezpieczenie społeczne, to brak podstaw do kwalifikacji urlopu wychowawczego jako okresu składkowego. Wreszcie wskazać należy na art. 7 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym do okresów nieskładkowych zalicza się przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi.

Być może skarżąca wnioskuje, że „okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pozostawania w stosunku pracy”, to okres „ubezpieczenia” z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Taki pogląd jest oczywiście nieuzasadniony, gdyż okresy „ubezpieczenia” wynikające z tego przepisu należy łączyć podleganiem ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym na podstawie przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Takim więc okresem ubezpieczenia w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 jest okres urlopu wychowawczego (art. 6 pkt 20 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) rodzący obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia (art. 16 ust. 1 pkt 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) - wykorzystany od 1 stycznia 1999 r., tj. od dnia wejścia w życie tej ustawy.

Podsumowując powyższe, okresy urlopu wychowawczego wykorzystane do 31 grudnia 1997 r. są okresami nieskładkowymi, natomiast wykorzystane po tej dacie zaliczane są okresów składkowych.

Niezależnie od tego dodać też trzeba, że skarżąca w sposób oczywiście błędny interpretuje art. 398¹⁷ § 2 k.p.c., zgodnie z którym uchwała powiększonego składu Sądu Najwyższego jest w danej sprawie wiążąca. „Sprawa” w rozumieniu

tego przepisu to poddany pod osąd stosunek prawny między tymi samymi stronami. Uchwała z dnia 18 maja 2011 r., I UZP 1/11, nie została wydana w sprawie z odwołania U. Z. przeciwko organowi rentowemu, nie ma zatem w niniejszej sprawie mocy wiążącej na podstawie przywołanego przepisu.

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.

aw